

Posudek bakalářské práce Tomáše Doležala: Diskuze o císaři Vilémovi II. po roce 1945 a jeho vina na první světové válce, Praha 2012.

Osobnost posledního německého císaře Viléma II. k sobě bude asi ještě dlouho poutat pozornost historiků. Svěrázný panovník se sklonem k ostrým výrazům kolem sebe budoval pověst takřka absolutního vládce, není proto divu, že po porážce v první světové válce a rozkladu císařství, mu byla přičítána osobní vina na těchto událostech. Později si ovšem historikové začali klást otázky, zda byl císařův vliv skutečně tak rozhodující, jak by se mohlo zdát. Diskuze byla samozřejmě ještě komplikována sporem o to, jestli bylo Německo jediným viníkem válečné katastrofy.

T. Doležal se zaměřil na německou diskuzi o těchto problémech po roce 1945, kdy do hry vstupoval ještě neoddiskutovatelná německá vina na rozpoutání druhé světové války. Vychází přitom z Mommsenova článku, který určil několik hlavních přístupů – byla císařova vůle opravdu rozhodující nebo byl jenom nástrojem v rukou vojenských a politických elit, mělo Německo vůbec vinu na válce nebo bylo napětí v Evropě dílem všech rozhodujících mocností. Předmětem jeho zájmu je pouze odborná historiografie a stranou ponechává publicistiku, která ovšem měla výrazný vliv na veřejnost. Vytčený úkol autor splnil standardním způsobem, bohužel ale postrádám zobecnění, které by se pokusilo dát ryze vědeckou diskuzi do souvislosti s politickým vývojem v Německu a samozřejmě zohlednilo také politické postoje jednotlivých historiků. Zajímaly by mne také postoje oficiální historické vědy v bývalé NDR k této otázce a jak (a zda) se po roce 1989 měnily interpretace těchto historiků. Užitečné by bylo i srovnání s historiografií rakouskou. Např. setkání Viléma II. s Ferdinandem d'Este na Konopišti, které bývalo interpretováno jako rozhodující krok k válce, zatímco nyní Rakušané (a také čeští historikové) vidí rakouského následníka trůnu jako rozhodného odpůrce války.

Nicméně předložená práce vyhovuje požadavkům kladeným na práci bakalářskou a hodnotím ji stupněm velmi dobře.

Praha 10. června 2012

PhDr. Jiří Rak